

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 338.48

JEL Classification: E29

*Джерелейко С.Д.,
канд. екон. наук, доц. кафедри обліку, аудиту і фінансів,
ПВНЗ «Університет економіки та підприємництва»*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Сучасна індустрія туризму є однією з найбільш прибуткових галузей світового господарства, щодо якої спостерігається найбільш динамічний розвиток. Згідно з даними Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО), частка туризму у світовому ВВП складає близько 10%; на частку міжнародного туризму припадає 6% загального обсягу світового експорту; кожне 11 робоче місце в світі – у сфері туризму; також йому належать 12% світових споживчих витрат, 6% усіх податкових надходжень і третина світової торгівлі послугами. Прогнозується, що до 2030 р. кількість міжнародних туристичних відвідувань зросте до 1,8 млрд туристів [1; 2].

В умовах глобалізації та інтеграції України у світовий простір постає питання формування власних конкурентних переваг на основі наявного потенціалу природних, людських, фінансових, капітальних ресурсів та їх ефективного використання. В Україні однією з пріоритетних галузей, яка може стати її конкурентною перевагою, є туризм. Водночас, наявність значного природного потенціалу туристичної галузі в українській економіці не доповнюється адекватною системою забезпечення її розвитку та ефективного функціонування.

Основною причиною виступає дефіцит коштів, необхідних для інвестування в туристичну галузь. Саме тому надзвичайно актуальною для України є проблема залучення інвестицій у туристичну галузь, які необхідні для модернізації, впровадження нових технологій, зростання валютних надходжень, збільшення робочих місць, підвищення рівня життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теоретичних основ та підвищення ефективності інвестиційної діяльності зробили провідні вітчизняні вчені-економісти: І. А. Бланк, Є. Г. Величко, Г. О. Доленко, А. П. Дука, Р. М. Костюкевич, Ю. В. Краснокутська, О. А. Максута, С. О. Погасій, О. В. Познякова, С. І. Прилипка, В. П. Савчук, О. М. Скібіцький. Варто зазначити, що інвестиційна діяльність має певні галузеві особливості. Останнім часом все більше дослідників працює над проблемами інвестиційної діяльності в сфері туризму, зокрема: Л. Дядечко, Є. Козловський, М. Корецький, Н. Кудла, О. Шуплат, С. Сисоєва, С. Хлоп'як та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє стверджувати, що інвестиційна діяльність в сфері туризму, з однієї сторони, є актуальною проблемою, а з іншої – надзвичайно різноплановою і складною, має галузеву та територіальну специфіку, тому потребує глибоких та детальних досліджень. У той же час ряд теоретичних і практичних аспектів активізації інвестиційної діяльності недостатньо висвітлений, особливо в плані формування ефективного механізму залучення інвестиційних ресурсів, специфічності інвестиційного процесу в туризмі. Саме це і визначило вибір теми даної статті.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування актуальних питань залучення інвестицій в туристичну галузь та виявлення необхідних заходів щодо створення ефективного механізму інвестування в туристичну діяльність в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з визначальних умов успішного функціонування та розвитку підприємств на всіх стадіях життєвого циклу виступає така складова господарювання, як інвестиційна діяльність, ефективність якої багато в чому визначається вмінням використовувати сучасні методології управління. Велике значення інвестиційної діяльності та суттєві соціально-економічні реформи, що відбуваються в Україні, потребують удосконалення наявної теоретичної бази для визначення сутності, особливостей та різних аспектів управління інвестиційною діяльністю на підприємствах туристичної галузі.

Інвестиційна діяльність є цілеспрямовано здійснюваним процесом пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за обраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії інвестора (підприємства, компанії, фірми) на окремих стадіях його життєвого циклу, а також формування перспективної організаційної структури й інвестиційної культури.

Слід відзначити, що інвестиційна діяльність в Україні регулюється низкою законів та нормативно-правових актів серед яких, Закон України «Про інвестиційну діяльність» [3], основне спрямування якого полягає у забезпеченні рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також ефективного інвестування економіки України та розвитку міжнародного економічного співробітництва.

Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» [4] спрямований на захист інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України. Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановлено Законом України «Про режим іноземного інвестування» [5], він регулює відносини щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, реєстрації та контролю за здійсненням інвестицій, розгляду спорів тощо. Окремі аспекти, окрім вищевказаних нормативно-правових актів, регулюються також нормами Податкового, Господарського, Цивільного та Земельного кодексів.

На наш погляд, особливої уваги заслуговує той факт, що, згідно Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» [6], сфера туризму визначена як одна з шести пріоритетних галузей державного інвестування.

Актуальність та ефективність інвестиційної діяльності залежить від багатьох факторів, основним з яких виступає мета. Результатом будь-якої інвестиційної діяльності є отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту. Інакше кажучи, всі учасники інвестиційного процесу повинні бути зацікавлені в його організації та ефективному завершенні. Саме таким чином реалізуються індивідуальні інтереси учасників інвестиційної діяльності.

Соціальний ефект від інвестицій визначається досить складно і не відповідає системі розрахунків ефективності, яка діє в ринкових умовах. Крім того, даний ефект не досягається від прямих інвестицій, розвиток соціальної сфери отримує поштовх тільки після збільшення доходів від інвестиційної діяльності і спрямування цих коштів на відповідні соціальні програми. Оскільки результати від здійсненої інвестиційної діяльності у сфері туризму отримують не тільки безпосередні суб'єкти інвестиційного процесу, а й суспільство (в особі населення), то соціальний ефект є важливою її складовою.

Слід відмітити, що на рівні підприємства, метою інвестицій може бути не тільки отримання прибутку або досягнення соціального ефекту, але й забезпечення зростання суми вкладеного капіталу, величини чистого грошового потоку, збереження раніше вкладеного капіталу. Ця мета інвестування виділяється Л. Гітманом та М. Джонком [7, с. 10]: «інвестиції – це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу».

Ефективна інвестиційна діяльність може здійснюватись лише за умови співпадання інвестиційного попиту і пропозиції. Сучасний стан вітчизняного інвестиційного ринку характеризується досить значним попитом (за розрахунками економістів національна економіка потребує біля 60 млрд. дол. США [8]) і незначною пропозицією, на початок 2018 р. в економіку України було інвестовано 39144,0 млн. дол. США [9]. Тобто попит на інвестиційні ресурси значно перевищує пропозицію. Зміна ситуації є можливою лише за рахунок створення умов для надходження в країну великих обсягів вітчизняних та іноземних інвестицій, припинення втечі капіталу, реалізації фундаментальних національних інвестиційних програм і проектів.

Динаміку капітальних інвестицій в Україні у 2010–2017 рр. за джерелами фінансування у поточних цінах ілюструють дані табл. 1.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у 2010–2017 рр.

млрд грн

Роки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Усього	180,6	241,3	273,3	249,9	219,4	273,1	359,6	412,8
У тому числі за рахунок коштів держбюджету	10,2	17,4	16,3	6,2	2,7	6,9	9,3	14,3
Кошти місцевих бюджетів	5,7	7,7	8,6	6,8	5,9	14,3	26,8	38,2
Власних коштів підприємств і організацій	111,4	147,6	171,2	165,8	154,6	184,4	248,8	288,6
Кредитів банків та інших позик	22,9	36,7	39,7	34,7	21,7	20,7	27,1	21,8
Кошти іноземних інвесторів	3,7	5	4,9	4,3	5,6	8,2	9,8	5,7
Кошти населення в будівництво житла	18,9	17,6	22,6	24	22	32	29,9	32,3
Інші джерела інвестування	7,6	9,3	10	8	6,7	6,7	7,5	11,9

Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя, за 2014-2016 рр., а також частини зони проведення антитерористичної операції

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Для розвитку інвестиційного ринку, його привабливості та покращення інвестиційного клімату важливим є створення умов для залучення іноземних інвестицій, в першу чергу, прямих. Динаміку прямих іноземних інвестицій в Україну та з України у 2010–2017 рр. наведено в табл. 2.

Таблиця 2
Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну та з України у 2010–2017 рр.

млн дол. США

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Приріст/падіння за рік	Прямі іноземні інвестиції з України	Сальдо
2010	6495	+1679	736	+5759
2011	7207	+712	192	+7015
2012	8401	+1194	1206	+7195
2013	4499	-3902	420	+4079
2014	410	-4089	111	+299
2015	2961	+2551	-51	+3012
2016	3284	+323	16	+3268
2017	2202	-1082	8	+2194

З 2014 р. – без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Негативний вплив на обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну спричинила глобальна економічна криза 2007–2009 рр. та гібридна війна проти України, розпочата у 2014 році. Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні у 2010–2017 роках ілюструють дані табл. 3.

Таблиця 3
Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні у 2010–2017 рр.

млрд дол. США

Роки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Обсяг інвестицій	39,0	45,4	48,2	51,7	53,7	40,7	36,2	39,1

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Таким чином, сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні може вважатися відносно стабільним, проте за останні роки вагомим зрушень у напрямі масштабного її розширення не відбулося. Неприятливий інвестиційний клімат в Україні обумовлюють нестабільність, загрози та ризики гібридної війни, інфляція, недосконале законодавство, високі мита, вартість ресурсів, ризики втрати або знецінення капіталу, бюрократія, корупція, тіньові стосунки з владою, низький рівень платоспроможного попиту людей та високий рівень бідності.

В Україні немає механізму захисту прав власності, що є ґрунтом для розповсюдженого рейдерства. В країні не запроваджені фондові інструменти, сприятливі для інвестування, внаслідок чого практично немає можливостей для надійного та ефективного розміщення коштів пенсійних фондів, інших інституціональних та прямих інвесторів. Функцію такого інструменту можуть виконати хіба що державні цінні папери [10; 11].

В цих умовах основним критерієм вибору найефективнішого об'єкту вкладення інвестиційних ресурсів є оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості галузей економіки, певних регіонів, конкретних підприємств, які можуть забезпечити найвищу ефективність інвестицій і визначають інвестиційну політику на будь-якому рівні господарювання. Дослідження доводять, що пошук мотивації для інвестиційної діяльності в економіці повинен вестися вибірково, по пріоритетних галузях, які відповідають певним критеріям. У таких галузях повинні зберігатися ознаки конкурентоспроможності, які можуть забезпечити мультиплікативний ефект, який послужить каталізатором розвитку суміжних галузей, а також вони повинні бути привабливими і значимими для розвитку соціальної сфери. Саме туристична галузь, на нашу думку, є тим каталізатором, що спричинить як активний розвиток окремих галузей економіки, так і загальний соціально-економічний розвиток країни.

Разом з тим, специфіка туристичного бізнесу як об'єкта інвестування виявляє особливості інвестиційної діяльності в даній сфері, які багато в чому визначаються характерними рисами туристичних послуг [12]:

– невідчутність: споживчі властивості туристських послуг (рівень якості, виконання, рівень обслуговування, надійність, безпеку, точність виконання і т.д.) не можна в повній мірі попередньо оцінити до їх споживання. Виробнику турпослуги, на відміну від виробника товарів, складно охарактеризувати новизну і оригінальність свого продукту. При інвестуванні необхідна розробка інформаційної політики з метою доведення до споживачів переваг послуги;

– схильність до сезонних коливань: в річному циклі реалізації є періоди суттєвих збитків і періоди пікового сезону. У сезон при найменших витратах створюється можливість реалізувати

продукт за найвищими цінами, а в міжсезоння, як правило, при найвищих витратах найбільш низькі ціни, які часом можуть бути менше собівартості;

– розбіжність за часом факту продажу туристичної послуги та її споживання: покупка товарів і послуг туризму проводиться за досить довгий період (кілька тижнів, місяців). У проміжку часу між купівлею і реалізацією туристичних послуг можливе виникнення істотних ризиків (політичних, економічних), в результаті яких покупець туристичної послуги не зможе нею скористатися в повному обсязі. Необхідно відзначити, що ризики (політичні, економічні) в основному характерні для міжнародного туризму; для внутрішнього туризму вони, швидше за все, не роблять істотного впливу;

– взаємозв'язок між організаціями, які беруть участь в реалізації комплексного туру. Реалізацію туру забезпечується досить великою кількістю компаній невеликих розмірів, тому якість їх роботи значно впливає на сприйняття споживачів а, отже, і на розвиток туризму в даному регіоні в цілому;

– невіддільність туристської послуги від джерела формування: турпослуги не переміщуються в просторі до своїх споживачів та вимагають комплексу заходів, спрямованих на залучення туристів у конкретні території (місце знаходження джерела формування).

З огляду на ці особливості послуг туристичного бізнесу, можна прийти до висновку про необхідність ретельного аналізу проектів в даній сфері, виходячи з можливих ризиків, сезонності, залежності від контрагентів і партнерів. У зв'язку з цим, вибір конкретного напрямку інвестування обумовлений характеристиками конкретного об'єкта і станом туризму на визначеній території.

Туристична індустрія є досить капіталомісткою галуззю через високу вартість нерухомості і устаткування. Так, капітал в туристичну індустрію залучається на довгий період часу і повертається досить повільно, а сама структура інвестицій в цьому секторі подібна інвестиціям в промисловість, яка вимагає великих витрат.

Початкові інвестиції в туризм залучають все більше вкладень в майбутньому у допоміжні і підтримуючі галузі господарства. Сюди входять великі інвестиції в головні готелі, ресторани, торгові центри, порти, аеропорти, транспортні засоби і т. п. Їхні інвестиції окупуються тільки через декілька років. Туроператори і певною мірою турагенти вимагають великої кількості оборотних засобів для оплати послуг готелів, транспортних компаній тощо, перед туристичним сезоном. Капітал тут, як правило, затримується на короткий проміжок часу і часто використовується для спекуляцій на валютному ринку.

Оскільки в створенні продукту туристичної індустрії беруть участь різні її сектори, то компанії одного сектора зацікавлені у фінансуванні інших структур. Наприклад, туроператори можуть фінансувати розвиток готельних комплексів на курортах, куди вони відправляють своїх клієнтів. Авіакомпанії можуть гарантувати фінансову безпеку туроператорів, які широко використовують їх послуги.

Осучаснена завдяки туризму інфраструктура регіону використовується також і місцевими жителями. Індустрія туризму охоплює багато підприємств малого бізнесу, які підтримують індустрію; виручка від туризму швидко розподіляється серед найширших верств населення приймаючого регіону. Таким чином все суспільство отримує економічну користь [13, с. 85].

Головними джерелами інвестицій у розвиток туристичної сфери в Україні є: державні фонди та інвестори, банківські та небанківські кредити, іноземні інвестори, амортизація. Для забезпечення ефективної господарської діяльності підприємства туристичної галузі важливим є обґрунтування конкретних джерел фінансування капітальних інвестицій. Тому вагомим значення набуває вибір оптимальної структури джерел фінансування підприємств. Найприйнятнішим для підприємства є комплексний підхід до вибору джерел фінансування. Необхідно врахувати, що фінансування за рахунок власного капіталу не приводить до виникнення зобов'язань, а за рахунок позичкового капіталу зумовлює фінансові зобов'язання підприємства. Разом з тим, треба мати на увазі, що за всі фінансові ресурси підприємства необхідно платити проценти. Найважливішим джерелом фінансування є власні кошти підприємств, що формуються за рахунок прибутку, амортизаційних відрахувань та інших джерел.

Крім того, інвестиційна активність в економіці туризму залежить від прибутку, який інвестори одержують від своїх капіталовкладень. Здійснюючи вкладення у туристичну сферу, інвестори враховують такі фактори [14]:

1) ступінь новизни технологій. Використання нових методів у туристичному бізнесі, як і в будь-якій іншій галузі, сприяє зменшенню витрат і максимізації прибутку. Новий турпродукт, як правило, добре просувається на ринку, що також сприяє збільшенню прибутку, а запровадження нових методів і технологій виробництва туристичного продукту вимагає нових інвестицій;

2) вартість одержання і використання капіталовкладень в економіку туризму, яка впливає на віддачу від зроблених інвестицій: низька вартість означає велику віддачу від інвестицій і великий прибуток для інвесторів;

3) вартість грошового капіталу, необхідного для придбання матеріально-речових об'єктів. Витрати на придбання основних і оборотних засобів є складовою інвестування капіталу. Тільки сам

інвестор може визначити розміри і напрями використання капіталу. Критерієм визначення напрямку вкладення служить розмір прибутку від інвестицій, який залежить від ступеня експлуатації капіталу;

4) державна політика, яка сприяє поживленню інвестиційної активності на ринку туризму (пільги з податку на прибуток в турбізнесі, інші заохочувальні заходи).

В Україні, останнім часом, спостерігається поступове збільшення інвестицій в туризм, але їх величина залишається недостатньою для ефективної і повноцінної діяльності галузі. При цьому основна частина (близько 80%) інвестицій припадають на технічне переоснащення і реконструкцію і тільки 20% на нове будівництво [8]. Інвестиційні кошти вкладаються в лише найперспективніші та найрентабельніші об'єкти та регіони, а саме міста Київ, Запоріжжя, Одеса.

Загальними причинами, що перешкоджають залученню інвестицій в туристичну сферу з метою створення конкурентоздатного на світовому ринку національного туристичного продукту, є:

- відсутність якісної інформації про туристичні регіони;
- нерозвиненість загальної інфраструктури, особливо в рекреаційних територіях;
- корумпованість фіскальних та регуляторних органів;
- відсутність стабільної політичної та економічної ситуації;
- низький рівень законодавчого та інституційного забезпечення інвестиційної діяльності;
- втручання місцевих органів влади та організацій контролю у туристичний бізнес [15].

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, очевидно є необхідність залучення інвестиційних ресурсів до процесу розвитку туристичної сфери. Але існує низка проблем, які заважають залученню інвестиційного капіталу в туристичний бізнес з метою створення конкурентоздатного на світовому ринку національного туристичного продукту. Такими проблемами є: відсутність стабільної політичної та економічної ситуації; низький рівень законодавчого та інституційного забезпечення інвестиційної діяльності; корумпованість фіскальних та регуляторних органів; інертність зростання обсягів вкладень в розвиток матеріальної бази туристичного комплексу країни; недосконалий інвестиційний клімат.

Отже, гостра потреба туристичної галузі в інвестиціях вимагає продуманої стратегії інвестиційної діяльності, яка повинна спрямовуватись на створення ефективного механізму інвестування в туристичну діяльність в Україні.

Бібліографічний список

1. Світова туристична організація UNWTO. URL: <http://www.unwto.org>. (дата звернення: 12.11.2018).
2. The World Travel and Tourism Council Report: Big Data. URL: http://www.wttc.org//media/files/reports/special%20and%20periodic%20reports/wttc_big_data_report_final.pdf (дата звернення: 10.11.2018).
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (дата звернення: 10.11.2018).
4. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10.09.1991 № 1540а-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%12> (дата звернення: 10.11.2018).
5. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.11.2018).
6. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки: Закон України від 06.09.2012 р. № 5205-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> (дата звернення: 10.11.2018).
7. Гитман Л.Дж., Джонс М.Д. Основы инвестирования. Москва: Дело, 1997. 1008 с.
8. Стан інвестиційної діяльності в Україні. Макроекономічний аналіз та прогнозування: Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk> (дата звернення: 13.11.2018).
9. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.11.2018).
10. Малько К.С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 3. С. 100-105.
11. Паливода К.В. Проблеми формування привабливого інвестиційного клімату як засобу подолання деструкцій в економіці України. *Економіка та держава*. 2018. № 3. С. 4-9.
12. Ускова Т.В. Социально-экономический ресурс туризма. Вологда: Издательство ИСЭРТ РАН, 2011. 182 с.
13. Мальська М.П. Планування діяльності туристичних підприємств. Київ: Знання, 2005. 241 с.
14. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Київ: Знання, 2008. 661 с.
15. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. URL: http://tourlib.net/books_ukr/lubiceva_rtp34.htm. (дата звернення: 10.11.2018).

References

1. *Svitova turystychna orhanizatsiia UNWTO* [World Travel Organization UNWTO], available at: <http://www.unwto.org>. (access date November 12, 2018).
2. The World Travel and Tourism Council Report: Big Data, available at: http://www.wttc.org/media/files/reports/special%20and%20periodic%20reports/wttc_big_data_report_final.pdf (access date November 12, 2018).
3. Verkhovna Rada Ukrainy (1991), *Pro investytsiynu diialnist* [About investment activity], Zakon Ukrainy dated 18.09.1991 no. 1560-XII, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (access date November 10, 2018).
4. Verkhovna Rada Ukrainy (1991), *Pro zakhyst inozemnykh investytsii na Ukraini* [About protection of foreign investments in Ukraine], Zakon Ukrainy dated 10.09.1991 no. 1540-XII, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (access date November 10, 2018).
5. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), *Pro rezhym inozemnoho investuvannia* [About the regime of foreign investment], Zakon Ukrainy dated 19.03.1996 no. 93/96-BP, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (access date November 10, 2018).
6. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti u priorytetnykh haluziakh ekonomiky* [About stimulating investment activity in the priority sectors of the economy], Zakon Ukrainy dated 06.09.2012 no. 5205-VI, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (access date November 10, 2018).
7. Gitman, L.Dzh. and Dzhons, M.D. (1997), *Osnovy investirovaniia* [Investment Basics], Delo, Moscow, Russia, 1008 p.
8. *Stan investytsiinoi diialnosti v Ukraini. Makroekonomichniy analiz ta prohnozuvannia: Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinoho klimatu v Ukraini* [The state of investment activity in Ukraine. Macroeconomic analysis and forecasting: Information and analytical materials on the investment climate in Ukraine], available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk> (access date November 13, 2018).
9. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [State Statistics Service of Ukraine], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (access date November 10, 2018).
10. Malko, K.S. (2015), "Investment climate and investment attractiveness of Ukraine: factors of their formation in modern conditions", *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3, pp. 100-105.
11. Palyvoda, K.V. (2018), "Problems of creating an attractive investment climate as a means of overcoming destructions in the economy of Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, no. 3, pp. 4-9.
12. Uskova, T.V. (2011), *Sotsialino-ekonomicheskiiy resurs turizma* [Socio-economic resource of tourism], Izdatelstvo ISERT RAN, Vologda, Russia, 182 p.
13. Malska, M.P. (2005), *Planuvannia diialnosti turystychnykh pidpriemstv* [Planning of tourism enterprises activity], Znannia, Kyiv, Ukraine, 241 p.
14. Malska, M.P. and Antoniuk, N.V. (2008), *Mizhnarodnyi turizm i sfera posluh* [International tourism and services], textbook, Znannia, Kyiv, Ukraine, 661 p.
15. Liubitseva, O.O. *Rynok turystychnykh posluh* [Market of tourist services], available at: http://tourlib.net/books ukr/liubiceva_rtp34.htm (access date November 10, 2018).

Джерелейко С.Д. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Мета. Обґрунтування актуальних питань залучення інвестицій в туристичну галузь та виявлення необхідних заходів щодо створення ефективного механізму інвестування в туристичну діяльність в Україні.

Методика дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є вітчизняна нормативно-правова база, наукові праці вітчизняних вчених та фахівців-практиків. Для досягнення поставленої мети використано низку загальних та спеціальних наукових методів дослідження: діалектичний; монографічний (при опрацюванні наукових публікацій); системного аналізу (при дослідженні стану інвестиційного клімату України); комплексний аналіз (при формуванні висновків та пропозицій щодо вирішення поставлених завдань) та ін.

Результати. Обґрунтовано, що туристична галузь може забезпечити мультиплікативний ефект, який послужить каталізатором розвитку суміжних галузей, а також вона є привабливою і значимою для розвитку соціальної сфери. Систематизовано проблеми, що заважають залученню інвестиційного капіталу в туристичний бізнес з метою створення конкурентоздатного на світовому ринку національного туристичного продукту.

Наукова новизна. Дістало подальшого розвитку обґрунтування напрямків удосконалення механізму стимулювання інвестицій у розвиток туристичної галузі, що дає підстави для подальшого пошуку ефективних способів вироблення чіткої інвестиційної політики і впровадження дієвих інструментів її реалізації.

Практична значущість. Результати проведеного дослідження можуть бути використані для вдосконалення механізму інвестування в туристичну сферу України, який буде спрямований на поліпшення умов та факторів, що впливають на динаміку інвестицій в економіку, зокрема в туристичну індустрію.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, туристична сфера, туризм.

Dzhereleiko S.D. CURRENT ISSUES FOR INVESTMENT ATTRACTION INTO THE TOURIST INDUSTRY OF UKRAINE

Purpose. The aim of the article is to substantiate the topical issues for attracting investment in the tourism industry and identifying the necessary measures to create an effective mechanism for investing in tourism activities in Ukraine.

Methodology of research. The theoretical and methodological basis of the research is the domestic normative and legal base, scientific works of domestic scientists and practitioners. A number of general and special scientific research methods are used to achieve this goal: dialectical; monographic (when working out scientific publications); system analysis (when studying the state of the investment climate in Ukraine); a comprehensive analysis (in drawing up conclusions and proposals for the solution of the tasks), etc.

Findings. It is substantiated that the tourism industry can provide a multiplier effect, which will serve as a catalyst for the development of related industries and it is attractive and significant for the development of the social sphere. Problems that hinder the attraction of investment capital in the tourism business with the aim of creating a competitive national tourism product on the world market are systematized.

Originality. The further development of the substantiation of the directions of improving the mechanism for stimulating investment in the development of the tourism industry, which provides the basis for further finding effective ways to develop a clear investment policy and the introduction of effective tools for its implementation.

Practical value. The results of the research can be used to improve the investment mechanism in the tourist sphere of Ukraine, which will be aimed at improving the conditions and factors influencing the dynamics of investment in the economy, in particular in the tourism industry.

Key words: investments, investment activity, investment climate, investment attractiveness, tourism sphere, tourism.

Джерелейко С.Д. АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В ТУРИСТИЧЕСКУЮ ОТРАСЛЬ УКРАИНЫ

Цель. Обоснование актуальных вопросов привлечения инвестиций в туристическую отрасль и выявление необходимых мероприятий по созданию эффективного механизма инвестирования в туристическую деятельность в Украине.

Методика исследования. Теоретической и методологической основой исследования является отечественная нормативно-правовая база, научные труды отечественных ученых и специалистов-практиков. Для достижения поставленной цели использован ряд общих и специальных научных методов исследования: диалектический; монографический (при обработке научных публикаций) системного анализа (при исследовании состояния инвестиционного климата Украины); комплексный анализ (при формировании выводов и предложений по решению поставленных задач) и др.

Результаты. Обосновано, что туристическая отрасль может обеспечить мультипликативный эффект, который послужит катализатором развития смежных отраслей, а также она является привлекательной и значимой для развития социальной сферы. Систематизированы проблемы, которые мешают привлечению инвестиционного капитала в туристический бизнес с целью создания конкурентоспособного на мировом рынке национального туристического продукта.

Научная новизна. Получило дальнейшее развитие обоснование направлений совершенствования механизма стимулирования инвестиций в развитие туристической отрасли, что дает основания для дальнейшего поиска эффективных способов выработки четкой инвестиционной политики и внедрения действенных инструментов ее реализации.

Практическая значимость. Результаты проведенного исследования могут быть использованы для совершенствования механизма инвестирования в туристическую сферу Украины, который будет направлен на улучшение условий и факторов, влияющих на динамику инвестиций в экономику, в частности в туристическую индустрию.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, туристическая сфера, туризм.